

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 466/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. C., G., prechodne Česká republika, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Ro 199/06 a postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 129/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2010 doručená sťažnosť J. C. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd I“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Ro 199/06 a postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd II“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 129/07.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených listín vyplýva, že 4. augusta 2006 D., a. s., B. (ďalej len „navrhovateľ“), uplatnil na okresnom súde I proti sťažovateľovi zaplatenie sumy 1 414 Sk s prísl.

„Okresný súd... v deň doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu, dňa 4. augusta 2006 vydal... aj platobný príkaz... pod číslom 4 Ro 199/2006-6. Platobný rozkaz bol doručený mojej osobe dňa 27. apríla 2007! ... Od dňa vydania platobného rozkazu t. j. 04. 08. 2006 do dňa doručenia platobného rozkazu uplynulo viac ako 8 mesiacov... Dňa 14. mája 2007 moja osoba podala proti platobnému rozkazu odpor, ktorý som odôvodnil tým že v mesiaci november 2005 som sa nenachádzal v B. a súčasne som požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za podanie odporu z dôvodu insolventnosti. Odpor a žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku boli Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi doručené 14. mája 2007, pričom ďalším mojím podaním z dňa 9. mája 2007, ktoré bolo okresnému súdu doručené spolu s odporom a žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov, moja osoba namietala aj miestnu príslušnosť Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi na konanie a žiadal som vec postúpiť Okresnému súdu Bratislava IV v tom čase mala moja osoba prechodný pobyt v B. na... ul. ... Vec bola... postúpená z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnému súdu v Bratislave IV. Dňa 18. júna 2007. Evidované pod sp. zn. 11 C 129/2007.“

Ďalej sťažovateľ uviedol, že okresný súd II „... vydal rozsudok z 11. októbra 2007 č. k. 11 C 129/2007-39, ktorom uložil odporcovi... povinnosť zaplatiť navrhovateľovi peňažnú sumu vo výške 1 414,- Sk a náhradu trov konania... Písomné vyhotovenie rozsudku z 11. októbra 2007 č. k. 11 C 1029/2007-39 bolo navrhovateľovi doručené 29. novembra 2007... Na pojednávanie, ktoré sa konalo 11. októbra 2007 účastníci konania neboli riadne

a včas predvolaní, neboli preto splnené podmienky na to, aby súd mohol vec prejednať v ich neprítomnosti... súd porušil zákon - odňal mojej osobe možnosť konať pred súdom. Podporne poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v Bratislave, uznesenie z dňa 29. septembra 2009 č. k. 2 MCdo 13/2008, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Bratislava IV. z dňa 11. októbra 2007 sp. zn. 11 C 129/2007 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Od začiatku konania uplynulo takmer 5 rokov a vo veci do dňa podania tejto sťažnosti ústavnému súdu, súd právoplatne nerozhodol, od začiatku konania neboli jeho úkony právne relevantné a účinné tak aby som sa mohol domáhať ochrany mojich práv, bolo mi popreté ústavné právo domáhať sa ochrany mojich práv v súdnom konaní, bola mi odňatá možnosť konať pred súdom.“

3. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prerokovaní sťažnosti vydal tento nález:

„1./ Základné právo podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a čl. 6 ods. 1 Dohovoru na prerokovanie vecí v primeranej lehote sťažovateľa... v konaní vedenom na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp. zn. 4 Ro 199/06 a na Okresnom súde Bratislava IV. pod sp. zn. 11 C 129/07, porušené bolo.

2./ Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2.000,- eur, ktoré je porušovateľ Okresný súd v Spišskej Novej Vsi povinný zaplatiť sťažovateľovi 500,- eur a porušovateľ Okresný súd Bratislava IV. je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 1.500,- eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3./ Porušovateľovi Okresnému súdu Bratislava IV. sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 129/07 konal bez zbytočných prieťahov.

4./ Porušovateľ Okresný súd Bratislava IV. Je povinný zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia štátu.“

4. Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu, že „... sociálne, ekonomické a rodinné pomery mi nedovoľujú znášať náklady spojené s právnym zastupovaním pred ústavným súdom. Voči mojej osobe

sa vedú viacero exekučných konaní... Toho času moja osoba má viacero súdnych sporov... Nevlastným žiaden hnutel'ný, ani nehnuteľný majetok...“.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu I a postupom okresného súdu II došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), pretože vo veci doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priesťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

9. Z obsahu sťažnosti, ako aj z podaného vyjadrenia okresného súdu II ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť bolo potrebné odmietnuť z dôvodu jej neprípustnosti.

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

11. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

12. Z obsahu podanej sťažnosti a priložených listín nevyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní okresného súdu I vedenom pod sp. zn. 4 Ro 199/06 (toto konanie navyše skončilo postúpením veci 18. júna 2007, pozri bod 18), rovnako tak v konaní okresného súdu II vedenom pod sp. zn. 11 C 129/2007. Ústavným súdom vykonaným dopytom na okresný súd II bolo potvrdené, že sťažovateľ skutočne nepodal predsedníčke okresného súdu II sťažnosť na prietahy v konaní (sťažovateľ podal predsedníčke okresného súdu II podnet na disciplinárne konanie voči zákonnej sudkyňi a vyššej úradníčke, ktorý nemožno považovať za sťažnosť na prietahy v konaní, pozn.).

13. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak

sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mala k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti...“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky...“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

15. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom

rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

16. Postup sťažovateľa v okolnostiach prípadu je potrebné vykladať tak, že nepreukázal splnenie požiadavky namietania prietáhov v konaní pred orgánom verejnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

17. Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ podal predsedom okresného súdu I a okresného súdu II sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

18. Navyše ústavný súd dodáva, že konanie pred okresným súdom I, postup ktorého bol sťažovateľom namietaný, bolo skončené postúpením veci 18. júna 2007. Predmetná sťažnosť z 11. marca 2010 bola ústavnému súdu doručená 14. septembra 2010, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty, preto by bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť tiež ako oneskorene podanú.

19. Aj keby sťažnosť nebola odmietnutá z dôvodu jej neprípustnosti, musel by ju ústavný súd odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, ktorá môže vyplývať aj z toho, že porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy

netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

20. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

21. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami konštatuje, že konanie na okresnom súde II začalo 18. júna 2007 a sťažnosť ústavnému súdu bola podaná 14. septembra 2010, pričom možno súhlasiť so sťažovateľom v tom smere, že celková efektivita konania okresného súdu II nebola bez problémov. Doterajšia dĺžka konania vedeného okresným súdom (viac ako 3 roky a 3 mesiace) však zatiaľ vylučuje, aby jeho konanie vedené pod sp. zn. 11 C/129/2007 bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými priet'ahmi, t. j. žeby uvedené priet'ahy dosahovali potrebnú ústavnoprávnu intenzitu. V tejto súvislosti nemohol ústavný súd nezohľadniť okolnosť, že vo veci bolo v merite rozhodnuté rozsudkom č. k. 11 C 129/2007-39 z 11. októbra 2007, ktorý bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 MCdo 13/2009 dňa 29. septembra 2009 a spis bol okresnému súdu II vrátený na ďalšie konanie 14. januára 2010.

22. Vzhľadom na uvedené, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom II (rozhodnutie okresného súdu II, konanie na najvyššom súde) nepovažoval zatiaľ ústavný súd postup okresného súdu II za taký, ktorý by mohol byť východiskom pre vyvodenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

25. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu II v nej dochádza k zbytočným preťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2010